

A vita lezárása

1. Előzmények

1.1. A Grimm Kiadó két kiadványát küldte el recenziálásra a *Modern Nyelvoktatásnak* 2010. május 26-án.

1.2. Wéber Gábor (szerk.): *Autóverseny szakszótár és értelmező szótár: angol–magyar, magyar–angol*. Szeged: Grimm Kiadó, 2010. [10] 263, [15] p.

Elek Péter recenziója megjelent a lap 2010/4. számában, pp. 84–85. A megjelent recenzióval kapcsolatban nem kaptunk reagálást a kiadótól.

1.3. Hessky Regina, Mozsárné Magay Eszter, P. Márkus Katalin és Iker Bertalan (szerkesztők, több szakértő bevonásával): *Angol–magyar / Magyar–angol gyerekszótár*. [Szeged:] Grimm Kiadó, 2010. 426 p.

A műről Peter Sherwood készített szemleciikket „A kétnyelvű gyerekszótár: szempontok, gondolatok, gondok” címmel, amely szintén a 2010/4. számban jelent meg, pp. 61–71.

A szemleciikre Mozsárné Magay Eszter küldött be reagálást: „Válasz Peter Sherwood »A kétnyelvű gyerekszótár: szempontok, gondolatok, gondok« ...” [a cím folytatása a válaszban olvasható].

Mozsárné Magay Eszter válasza (a továbbiakban: a válasz) *a szemleciikk megjelenése után kilenc hónappal*, 2011. október 3-án érkezett a szerkesztőségbe, amikor a 2011/4. szám már a nyomdában volt, ezért jelenik meg a 2012/1. számban. (2011. december 31-ig működő főszerkesztőként kérésemre a választ a lap változatlan szöveggel és változatlan formában, vagyis szerkesztés nélkül adja közre.)

1.4. A választ elküldtük Peter Sherwoodnak, aki nem kívánt reagálni. (Megjegyzéseit azonban elküldte a szerkesztőségnek.)

1.5. A vita lezárása annak a számnak a főszerkesztőjére marad, amelyben a recenzió megjelent. (Ez a szokásos eljárás.)

2. A válasz

2.1. A válasz első bekezdése felrója a szerkesztőségnek, hogy a szótár első kiadását adta ki recenziálásra, amikor már annak második, átdolgozott kiadása megjelent.

A Grimm Könyvkiadó által *recenziós példányként* beküldött két szótárat kísérő szállítólevélén (Bizonylatszám SZ10/0186) a Teljesítés dátuma és a Bizonylat kelte egyaránt 2010.05.26. Az Országos Széchényi Könyvtár nyilvántartása szerint a Grimm Kiadó 2010. július 20-án, tehát csaknem két hónappal később kért ISBN-számot a szótár 2. kiadása számára.

A kiadó azóta sem küldött értesítést a szótár második kiadásáról, recenziós példány sem érkezett.

2.2. A válasz első része a recenziós kritikájával foglalkozik (119–121).

Az (1) rész második és harmadik bekezdése annak a nyugtázása, hogy a szerkesztők elismerik a recenziós által talált hibákat, és ígérnek ezeknek a kijavítását.

A válasz (1) részének negyedik, ötödik, hatodik és hetedik bekezdésében a szótár szerkesztősége (saját kezű számolásuk eredménye szerint) pontosítja a címszavak számát: a könyv hátsó borítóján olvasható „irányonként több mint 3000 címszó és több mint 5000 példa és kifejezés” pontosabban 5658 címszó, 6364 jelentés, 6662 példamondat lett, vagyis „a címszószám valamivel kevesebb, a példamondatszám viszont 1600-zal több a szótár hátoldalán közöltekénél. Ha tehát csupán a *példamondatokat* vesszük alapul, ahogy PS [vagyis a recenziós] is tette, akkor azoknak **nem 15-20%-a hibás, hanem 1,5%-a!**” (a válaszban a szerző kiemelésével).

Ennek alapján a válasz vitatja a recenziósnek az összegzését, amely pontosan így szól: „Összegzésül meg kell állapítanom, hogy a látszólag gondosan megtervezett és megszerkesztett, valamint küllemileg igen vonzó kötet angol példaanyagának becslésem szerint kb. 15–21 százaléka hibás. Ennek megfelelően – szerintem – a szótár jelen állapotában való tankönyvvé nyilvánítása még nem indokolt: a kötet sürgős és alapos revideálásra szorul” (67).

A válaszból úgy tűnik, mintha a recenziós a szótár minden egyes tévedését, hibáját felsorolta volna. A recenziós ezt nem tartotta feladatának. Az általa kifogásolt adatok nem tartalmazzák valamennyi észrevételét: „... a szótár példaanyagában az angol nyelvet tanuló magyaroknak szinte minden alapvető hibája fellelhető. ... Vegyünk szemügyre néhányat!” (62). „... ismertetem azokat a hibákat, esetleg kevéssé szerencsés megoldásokat, melyek nekem szemet szúrtak a kötet lapozgatása során” (63).

2.3. Az (1) rész utolsó bekezdésében szóba kerül a magyarországi angoltanárok kiképzése. Ezt ma már nem volna szabad felhozni a szótárírók vonatkozásában. Természetesen a régebben végzett angoltanárok esetében gyakran kedvezőtlenek voltak a képzés és továbbképzés körülményei, de angol szótárakat régebben is csak olyanok készítettek, akik ismerték a szótárkészítés tudományát és technikáját, és jól tudtak angolul (ne felejtjük el, hogy közülük került ki a világhírű Ország-hozótárak szerkesztősége). A később végzetek esetében föltehetően többen vannak olyanok, akik mindkét feltételnek eleget tesznek.

2.4. Ami a válasz (2) részét illeti, egy szótár ilyen típusú bemutatása („ismertetése”) a szakmai folyóiratok recenziós rovatában világnyelvi szótár esetében nem szokásos. (A folyóiratok természetesen szívesen közölnek fizetett hirdetéseket ilyen esetekben.)

2.5. Megkérdeztük a recenziós, vagyis Peter Sherwood professzort arról, hogyan történt a felkérése a Grimm Kiadó részéről a szótár lektorálására. Sherwood professzor megírta, hogy (a) a kiadóval történt levélváltása magánügy, (b) de ha már szóba kerül nyilvánosan, akkor tudatja, hogy a kiadó a szemleciikkének megjelenése után hat hónappal kereste meg: ebből kiderülhet, hogy mennyire tartotta fontosnak az ügyet.

3. A főszerkesztő saját véleménye

Sajnálom, hogy a Grimm Kiadó, amelynek kiváló francia szótárát ismerem, olyan szótárt küldött recenzeálásra, amely szakmailag negatív fogadtatásban részesült.

A szótárra vonatkozó szemlecikkre adott válasz nem tudta javítani a negatív képet. A kiadónak és a szótárt hivatalos tankönyvvé minősítő Oktatási Hivatalnak érdemes volna elgondolkozni ezen. Sem a kiadó, sem a hivatal jó szándékában nincs okom kételkedni.

Azt remélem, hogy egy későbbi kiadásban gondosabban összeállított szerkesztőséggel és jobban működő ellenőrzéssel a recenzeált jelenlegi első kiadásnál sokkal jobb változat fog létrejönni.

Peter Sherwood professzor is ezért vállalta a tanulói és gyerekszótárak kérdéseinek alapos megtárgyalását. Erről a Magyar Alkalmazott Nyelvészek és Nyelvtanárok Egyesületének 2011. október 16-i vitaülésén jelen levők meggyőződhetnek.

Nekem személy szerint megvan a reménységem, hogy a *Modern Nyelvoktatás* fog még pozitív recenziókat közölni a számos egyéb kiadványa révén méltán jó hírű kiadó műveiről.

A szakmai folyóiratok hozzájárulnak ehhez a szótárkritikák segítségével is.

Budapesten, 2012. január 14-én.

Szépe György
a 2010/4. szám főszerkesztője